

Guido Guinizelli (Bologna kolem 1230 -
Monselice 1276)

Al cor gentil ripara sempre Amore

V šlechetném srdci Láska je a byla
vždy doma jako loubí lesa pták;
příroda však tu Lásku nestvořila
dříve než srdce, ani naopak!
Vždyť světlo také bylo
zároveň s jasným sluncem nebesklonu
a předtím nezářilo;
a v šlechetnosti láska přebývá
právě tak po zákonu
jak teplo v ohni, který jasně plá.

Šlechetné srdce Láska prostupuje
jak vzácná síla vzácný drahokam;
ale ta moc naň z hvězdy sestupuje,
až když se sluncem zušlechťí on sám.
Až když se za pomoci
slunce už zbavil špíny, jež v něm byla,
nadá ho hvězda mocí;
a tak i srdci, které příroda
zjemnila, zušlechťila,
jako tak hvězda paní lásku dá!

V šlechetném srdci láska dlí a dýše,
právě tak jako plamen na svíci,
a nebyla by jinde ve své pýše
než tam, kde hoří jasná zářící.
Vždyť přece ke špatnosti
se Láska má jak žhoucí oheň k vodě,
ve které mrazí kosti:
v šlechetném srdci láska nalézá
svůj stánek v stejné shodě
jako magnet v sloji železa.

Ač slunce pálí do bláta z vši síly,
bláto dál čpí a slunce dál se skví;
kdo říká rád: „Jsem rodem ušlechtilý,“
je jak to bláto v záři šlechtictví.
Proto ať nevěříte,
že ušlechtilost spočívá snad v rodu,
nikoli v srdci, v citech:
kdo neuměl své srdce zušlechtit,
ten připomíná vodu,
jíž pouze projde z nebe hvězdný svit.

Bůh Stvořitel se jeví bez ustání
andělům jasněji než slunce nám;
vnímají jasnozřivě jeho přání
a hýbou nebesy, jak chce On sám.
A jako Boží přání
vzápětí vede vždycky k naplnění,
tak také krásná paní -
sotva ji spatříš v jejím jasu stát -
člověka rázem změní
a on ji musí vždycky poslouchat.

Paní, až jednou vzlétnu z této země,
řekne mi Bůh: „Co jsi to učinil?
Prošel jsi nebem, došel jsi až ke mně
a se mnou srovnávals tu, již jsi ctil!
Taková chvála sluší
jedině mně a Paní Rajské Říše,
jež drtí svůdce duší!“
Já řeknu však: „Vždyť měla vzhled i šat
anděla ze Tvé výše -
a proto nebyl hřích ji uctívat!“

Guido Cavalcanti (1247- 1300)

Vy, jež jste do mne vnikla očima
a vytrhla mou mysl z usebrání,
pohleďte, jak mě Láska počíná
ukrutně ničit v úzkostech a štkaní.

A buší věru do mne ze všech sil
tak tvrdě, že mě smysly opouštějí;
a tak jí ze mne zbyde za pár chvil
jen vzhled a hlas, v němž vždy se slzy chvějí.

Ten nápor lásky, jenž mě rozdrtil,
má svoje zřídlo v krásném vašem oku:
zaťal mi střelu do levého boku.

A trefil najednou tak přesně cíl,
že se má duše probudila prudce,
když uviděla umírat mé srdce.

Dante Alighieri (1265 - 1321)

Lásku má ve svých očích moje paní,
a proto kráslí všechno, nač se dívá;
kamkoli vkročí, každý hledí na ní
a její pozdrav srdce rozechvívá -

leč tak, že člověk celý bledý vzdychá
a kloní pro své nedostatky hlavu,
protože před ní prchá hněv i pýcha:
pomozte, paní, vzdát jí čest i slávu.

Jen samou slast, jen pokoru vždy cítí
v srdci ten, kdo ji slyší hovořiti -
a šťastný, kdo ji první spatřit směl.

Leč jaká je, když k rtům jí úsměv sletí,
to nelze říci ani domysleti,
takový div svět dosud neviděl.

Sr. Nymfy jsme zde, však hvězdy v nebes luhu.
Než Beatrice sešla mezi lidi,
jí určeny jsme byly za posluhu.
Před její oči, jak tě vedem, vyjdi!
(Očistec, XXXI, 106n.)

